

Jézus Krisztus mondja:

„És aki befogad egy ilyen kisgyermeket az én nevemben, az engem fogad be.”

Mt 5,36

Sokan biztonnyal nem gondoltak arra, hogy Útmutatónk ezévi vezérlője – „Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket Isten dicsőségére.” Róm 15,7 – ennyire aktuális lesz: hiszen lassan a híradások felét a menekültek helyzetét tárgyaló riportok teszik ki. Különös ez a helyzet: megrázó, érzéseket felkavaró, s egyben elgondolkodásra is felhívó.

Az életünk „megtelt”... Nem fér már bele újabb helyzet, újabb személy, tele a fejük és a szívünk a mindennapi élet elintéznivalóival, ügyesbajos dolgaival, „s akkor itt vannak még ezek a menekültek is...” „Szép lassan kialakul az a hozzáállás, hogy elmegyünk a váratlan események mellett, sőt, már a tragédiákon is átsiklunk, s mások befogadásának problematikája pedig már végképp nem fér bele teliprogramozott életünkbe. Nem jó ez így, de ezt a bezárkózást erősíti a gyanakvás, a félelem, amely egy rossz hírekkel teli világban természetesen születik meg bennünk.

A bezárkózás jelei megnyilvánulnak egyéni és társadalmi szinten is. Különböző társadalmi rétegek egyre távolabb élnek egymástól. Egyre inkább olyan világban élünk, amelyben kevesen vannak „bent” és sokan vannak, érzik magukat „kint”. Az egykor üdvözléssel fogadott globalizáció elsősorban nem új, nemzeteken átívelő közösségeket teremtett, hanem piacokat, melyek egyre erősebben polarizálják a társadalmakat, miközben a szakadékok egyre szélesedik a szegények és a tehetősök között. Ez nem pusztán egy tőlünk távoli, ámde megkérdőjelezhetetlen tény, hanem mindennapjaink valósága.

A globális tőkét szolgáló kizsákmányoló, ún. „rendszerátalakító” mantrázó ilyen-olyan politika következményeit mindannyian a bőrünkön érezzük, s azon legfeljebb csak morgunk néha, hogy az egykori és mostani „hallja-kendek” között milyen nagy az átfedés... Akik az Isten helyett a demokráciában vakon hittek, azok mára megszégyenültek. Sajnos egy szűk réteg egyre jobban elszigetelődik saját

biztonsága és kényelme érdekében. Egy olyan világ képe körvonalazódik előttünk, amelyben kevesek élnek zárt lakóparkokban, elit magániskolákban tanítatva gyermekeiket, az átlagon felüli egészségügyi ellátásban részesedve, és mások számára elképzelhetetlen fényűző módon. A többség pedig kívül marad, illetve keményen, és gyakran mások érdekein is áthágva próbál betörni a kiváltságosok körébe.

Mire taníthat minket ez az újkori „népvándorlás”?

Sok-sok mindenre! Arra, hogy az otthon a béke után a legdrágább kincs. Arra, hogy mindennek következménye van: „aki szemet vet vihart arat”, s „aki kardot ránt kard által vesz el”. Arra, hogy mindannyian csak vándorolunk ezen a Földön, s Isten „egy vérből teremtett mindannyiunkat”. Arra, hogy a rövidtávú gazdasági jóléért, hosszútávon is fizetni kell!

Mert, ha egy ország nem törődik fiataljai sorsával (lásd munkanélküliség, kilátástalanság), akkor a saját jövőjével nem törődik! Ha a vezetők nem mutatnak példát áldozatvállalásból, ha számukra a hatalom gyakorlása csak üres szavak, politikai ígéretések, az élet, s közösség-védő törvények folyamatos kijátszásának következmények nélküli lehetősége, akkor ne csodálkozzon senki, hogy a negyedszázada állandósult perspektívánélküliségben (Magyarországon sajnos még most is úgy állapítják meg a munkabérek, hogy abba tudatosan nem számolják bele a lakhatás minimális költségeit!) a férfiak nem kívánnak felelős családapává válni... A nők pedig hiába veszik komolyan az anyaságot – mely nélkül soha nem biztosított, hogy a következő generáció emberséges ma-

BIBLIAÓRA
azok számára, akik szeretnék alaposabban megismerni a keresztyén tanítás alapigazságait
Minden esztendőben 18 órák!
Niqa
Niódémus Akadémia

Nyári szünet után újra!

szeptember 17.

„Lassan már semmi se szent?” – és a szentség egyszerűsége visszatér!

Evangélikusként tiszteljük a szenteket, de nem imádkozunk hozzájuk közbenjárásukért. Hogyan lesz egy múlandó földi emberből menyeyei közbenjáró?

Liturgia

szeptember 24.

Rituálék reneszánsza... és a liturgia „haszna”

Manapság se szeri, se száma a különböző lelki gyakorlatoknak, technikáknak, melyek az életvezetésükben megtorpanatnak biztos megoldást ígérnek. Mi az igazság, s mit nyújt az Egyház liturgiája?

október 1.

Áldás vagy átok az egyházi struktúra?

Laikusok – klerikusok. Gyakran használt kategorizálás ez, s nem mindig pozitív előjellel. Kihívások, buktatók az egyházi szolgálatban.

radjon –, ha nem találunk megfelelő férfit a családalapításra. Így aztán mindkét oldalon marad a racionális döntés: hogy ti. „nem éri meg” áldozatot hozni a családért, inkább „élvezzük egy kicsit ezt az amúgy is rövidke életet!” Egyébként is „ilyen igazságtalan világban felelőtlenség utódokat vállalni...”

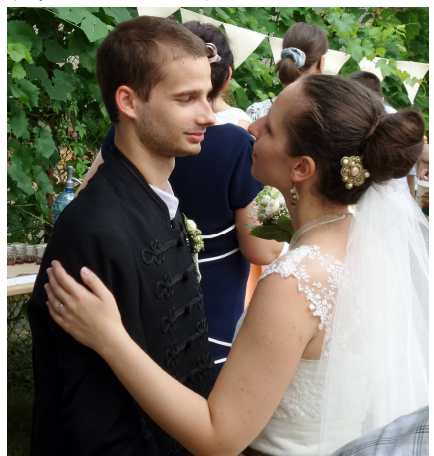
A mulasztás bűnét pedig követi a büntetés: s akkor majd mások szülik tele azt a földet, amiért az ősök vérüket ontották, mert a Föld mindig azé, aki teleszüli! Azt mondják, manapság csak idióták vannak, de példaképek nincsenek... De vannak! Mi magunk, a most élő nemzedék adja a „példát”, a mintát az eljövendő generáció(k)nak! Arra, hogy mások befogadása csak akkor lehetséges, ha megtanuljuk elfogadni önmagunkat, s megértjük, hogy Isten nem távoli világokban, hanem bennünk lakozik! Bárcsak megérténénk végre-valahára az emberiség fájdalmas történelméből, hogy az Isten szeretet! fm

Rövid-hírek

Július 13-15 között megtartottuk hittantábrunkat – immár harmadszor. A megerősítő alkalom úgy a közreműködő felnőttek, mint a gyermekek részéről eredményes volt: szép rendben történtek a délelőtti s, a délutáni foglalkozások. 15-17 gyermek vett ezen részt. Köszönjük a szervezést Sziklainé Katinak, a foglalkozások levezetőinek: Héricsné Szilvinek, Mórocz Mártának, Széles Anikónak, Szauder Katalinnak, Sziklai Áginak, Hulinné Juditnak ill, mindazoknak, akik egyéb más szolgálattal (ebéd lebonyolításával), jelenlétükkel, felügyázással segítettek. Isten áldása legyen az együttöltött közös órákon!

Július 25-én Gérecz Gergő egyetemi hallgató és Vajda Dorottya építészmérnök Isten színe előtt örök hűséget fogadtak, s házasságukra Isten áldását kérték. Az ünnepi alkalom igehirdetési alapigéje Jn 8,12 volt: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé az élet világossága.” (Az esküvői istentisztelet offertóriuma, valamint a Vajda család adománya mindösszesen **83.500Ft** volt.) Isten áldása kíséresse az ifjú párt közös életútjukon!

Jelentem, hogy Júl. 17-23. között szabadságon voltam/voltunk. Michl József polgármester úr által még tavaly felajánlott lehetőséggel (25 éves szolgálati időm okán tartott gyülekezeti ünnepségen kapott ajándék-üdülés) most éltünk. A Jólsten 2015-ös talán legmelegebb hetét sikerült eltöltenünk a Tatai Önkormányzat balatonvilágosi üdölőjében. Polgármester úrnak ezúton is köszönjük! Kirándulást tettünk Siófokra is, ahol megnéztük Egyházunk egyik híres templomát, a siófokit, mely immáron 25 éves! Makovecz Imre tervezte, akinek ez volt az első temploma. A templom „megálmodója” az a Józsa Márton volt, aki feleségem szüleinek eskető lelkésze volt.

Július 26-án „szószékcsere” tartottunk. Nálunk Szarka István esperes úr hirdette Isten ígését, míg jómagam ugyanakkor Bakonycseryén szolgáltam. Az istentisztelet után a két papcsalád vasárnapi közös ebédrel (ritkaság az ilyen) is „megünnepelte” a találkozást.

Augusztus 20-án a várudvarban szokásos A ökumenikus kenyéradáson vettem részt. Jelentem, hogy augusztus 24-25-én Győrben Jegyházkerületi tanévkezdő kötelező lelkészi konferencián vettem részt. (Kép: Esperesek között a hétfő esti fórumon.)

Görlitz protestáns testvéreink látogattak meg minket aug. 25-én Dr. Kempgen egyháziogi tanácsos asszony vezetésével. A Német Nemzeti Múzeum meglátogatása után rövid sétát tettünk a tóparton, majd lelkészcsaládként – felügyelő-asszonyunk támogatásával együtt – megvendégeltük őket. Eközben bemutattuk gyülekezetünket ill. Dr. Szabó Előd lelképásztor testvéremmel beszámoltunk az egyházaink helyzetéről. Végezetül megnéztük az elmúlt években felújított kocsi úti református templomot is.

Jelentem, hogy a 2016/17-os tanévben heti 11 fakultatív hittanórám lesz. Ebből 8 a Tatai Református Gimnáziumban, a többi gyülekezeti hitoktatás. Augusztus 29-én Sziklai Tibor és Sax Angéla kistemplomunkban házasságot kötöttek. A igehirdetés alapigéje az Énekek Ének 3,4 volt: „Megtaláltam, akit lelkemből szeretek.” Isten áldása legyen az ifjú páron! (Az ifjú pár **20.000Ft** adománnyal támogatta egyházközségünket.)

Augusztus 30-án, istentisztelet után, megkereszteltük Décsi Ágoston Gáspár kistestvérünket, Décsi Gáspár és Dr. Gombos Erzsébet elsőszülött gyermekét. Az ÚR Isten áldása kíséresse az egész családot! (Az alkalom offertóriuma **19.500Ft** volt.)

„Mindig a legtöbbet adni az ÚR Istennek“

Egy gyülekezet életében a kántor meghatározó szereppel bír. Nemcsak a liturgia zenéi részéért felelős, de bizony az ő vállát nyomja leginkább a teher: vajon megmarad-e egy gyülekezet éneklő közösségként vagy sem? Gyülekezetünk kántora Dr. Nagy Erzsébet (Betti) 1973 nyara óta ül az orgona – korábban harmónium – mögött, 1977 óta pedig okleveles kántorként.

Gyerekkorom óta ámulatba ejtett ez a „négykézlás“ hangszer, s csodáltam azokat, akik képesek voltak a „hangszerek királynőjét“ megszólaltatni. Számodra hogyan kezdődött ez a szolgálat?

Alsó tagozatosként ugyan tanultam három évig zongorázni, de ez nem tartozik kellemes emlékeim közé. A pálfordulást mint sok más evangélikus gyermek életében akkor tájt, az enyémben is Fót hozta. Az első alkalommal amikor Édesapám elvitt a kántorképzőbe és beléptem a nagyterembe, ahol valaki éppen az orgonán gyakorolt, nagyon mélyen, belülről éreztem, hogy ez az a hangszer, amin nagyon szeretnék játszani.

Az első tanárom *Bence István* volt, akinek ma is hálás vagyok, mert neki köszönhetem ezeket az elmúlt évtizedeket az orgona mellett. A második alkalommal, mikor Fótra mentem, már átkértem magamat *Kiss János* bácsitól hogy *Bence Pista* bácsi csoportjába oszszanak be. (Sokan már nem ismerheték, de „kisjánosbácsi“ fogalom volt számunkra. Igazi pedagógus volt, sok ma is hűségesen szolgáló kántorunk az ő biztatására vállalta el ezt a feladatot.)

Akkor, azon a bizonyos fóti tanfolyamon *Pista* bácsi csak egy hétig tanított, utána második hétre *Miskolci Irénke néni* vette át a csoportot, aki hatalmas szeretettel vett körül bennünket. Ő adta a lendületet, hogy a következő fél évben felvételizzek az orgonára. Ehhez 50 korált kellett megtanulni. *Irénke néni* szuggeszcién mondta: „*Jö-vőre te orgonista leszel!*“ S attól kezdve hétről-hétre gyakoroltam a korálokat, s amiket már tudtam, azokból választottam a lelkész hogy kíséressen a gyülekezet énekét.

Összességében 1973 és 1984 között minden nyáron legalább három, de sokszor öt hétig(!) voltam Fóton, 1976. augusztusától helyettesítettem az első félcsoport tanárát (azaz

négy embert), 1977. április 2-án kaptam az oklevelem, 1980-tól pedig már a kezdő organistákat taníthattam.

Tehát Fóttal és a gyülekezeti énekekkel kezdődött minden...

Igen. Én még a régi énekeskönyv énekeiből vizsgáztam, ezeket az énekeket tanultam meg a fóti – minden évben megtartott – énekversenyre, mert *János bácsi* azt mondta: „*Egy jó kántornak az összes éneket – legalább az első versszakkal – fejből, de lehetőleg minél többet, az összes versszakkal ismernie kell.*“ Így éveken keresztül még a régi szövegek jöttek elő, egyik-másik szöveget még most is a régi énekeskönyvből szeretem jobban. Aztán amikor az új énekeskönyv bevezetésre került, akkor a Fóti Kántorképzőben elkezdtem azokat tanítani, majd mikor a gyülekezetek is megkapták az új énekeskönyvet, vasárnaponként a gyülekezettel együtt is rászántunk az istentiszteletek előtt legalább negyed órát az új énekek megtanulására. Így a tatai gyülekezet tulajdonképpen az összes(!) éneket megismerte, még ha azóta természetesen nem is egyforma gyakorisággal énekeljük őket.

Hogyan történik az énekválasztás, illetve a készülődés egy vasárnapi szolgálatra?

Az énekválasztás vasárnapra a pról vasárnapra az én feladatom, a kezdőéneket az aktuális vasárnap jellegéhez szoktam választani (rogáte, kántáte, jubilate szerint). A főéneket a lelkésszel megbeszélve tűzöm ki, az alapján a 3-4 fő gondolat szerint, amit a prédikációban hangsúlyozni akar, tehát ahhoz választom a megfelelő énekverset.

Az istentisztelet végén pedig igyekszem összefoglalóan még a prédikációra válaszoló énekekkel segíteni a lelki elmélyülést. S ha már megvannak az adott

A DÉLI EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZETEK
KANTORI OKLEVÉLE
Anyakönyvi szám: 528./III.6v-4/Kántori.1.
281: FÓTI
KANTORI OKLEVÉL
400-49./XXIII.11./1976-1977.
Isten iránti hálával és örömmel bizonyítjuk, hogy
NAGY ERZSÉBET
Budapest, 1962. március 19-én
aki született, édesanyja neve Nagy Erzsébet
szülési helye: Miskolc
szülési időpontja: 1976. 09.12. 1977. 09.12.
Középiskolai Kántori Tanfolyamot
teljesen elvégezte /a III. évfolyam anyagát/. A Kántorképesítő
Bizottság előtt Kántori vizsgát tett és
Kántori Oklevelet nyert.
Eredmény tántárgyak szerint:
Bibliamemória, liturgia: 5x...
Egyházi ének: 5x...
Harmóniumjáték: 5x...
Orgonajáték: 5x...
Partitúraolvasás: 5x...
Kárvetetés: 5x...
Összhangsattan: 5x...
Szolfézs: 5x...
Hymnológia: 5x...
Általános esztétizata: 5x...
Bizottság határozata:
NAGY ERZSÉBET OKLEVÉLES KANTORNAK MINŐSÍTÜL.
Életére, szolgálatára az Egyház Urának gazdag áldását kéri.
"Énekeljétek az Urnak új éneket!" /Zsoltár 98,1./
Fóti, 1977. évi... hó 2. n.
Kántorképesítő Bizottság elnöke
Kántorképesítő Bizottság tagjai
Kántori Tanfolyam előadói

énekek, azokhoz keresem a megfelelő előjátékot, ha zenés segítők vannak kamarazenében, ha egyedül vagyok az orgonairodalomból.

...Amely orgonairodalom folyamatosan bővül. Mi segített ebben?

Mivel nagyon fiatal voltam, mikor kántori oklevelet kaptam (41-es sorszámmal), s a későbbiekben tanárral kevesebbet tanulhattam, magamtól gyűjtöttem kezdetben a darabokat. S bár Trajtler Gábor azt mondta, hogy egy oklevelés kántornak olyan tudása kell hogy legyen, hogy egyedül is elboldoguljon az orgonaművek megtanulásában, hálát adok az ÚrIstennek hogy 13 évvel ezelőtt megismerhettem Tóka Szabolcs orgonaművészt, akivel tanár-diák, illetve baráti kapcsolatba kerülhettem. Rajta keresztül az orgonairodalom remekeiből éveken keresztül tanulhattam a mesterműveket és fejleszthettem a technikámat.

Mit jelent számodra ez az egyházi szolgálat?

Ugyan a kántori „stafétabotot” csak 1975-ben vettem át hivatalosan Bence Évától, piciny gyerekkorom óta töltöttem a vasárnap délelőttöket templomban. Mivel édesapám itt a tatai

gyülekezetben szolgált 1963-1988 között, ezért számomra ez családjunk vasárnapjának elengedhetetlen része volt, ebbe nőttem bele, ez volt számomra a természetes, hogy itt a templomban is „otthon” vagyok. Ezért a szolgálat is olyan, mintha törvényszerű lenne... Itt a helyem.

János bácsi a kántori szolgálatot igazi szolgálatnak tanította nekünk: „Mindig a legtöbbet adni az ÚrIstennek, de a legnagyobb alázattal.” És valóban ezt

jelent nekem a szolgálat: az ÚrIsten dicséretét... Életem minden dolgáért! Szüleimért, családomért, a lehetőségeikért, a kapott táltumokért, melyeket igyekszem jó sáfarként forgatni. A zene számomra az a világ, amiben töltekezni

LOBE DEN HERRN, MEINE SEELE! ICH WILL DEN HERRN LOBEN, SOLANGE ICH LEBE, UND MEINEM GOTT LOBSINGEN, SOLANGE ICH BIN.

URKUNDE

Früherlein Ersebet N a g y ,
geboren am 19. März 1962 in Budapest,

hat vor dem Landeskirchenmusikwart der Evangelischen Kirche von Westfalen den Nachweis über die Befähigung zur Wahrnehmung des Organistenstandes gemäß den Richtlinien vom 20. April 1967 erbracht.

Bielefeld, am 27. Juli 1978

EVANGELISCHE KIRCHE VON WESTFALEN
DAS LANDESKIRCHENAMT

IN VERZEHRUNG
Friedmann

tudok, az egyházban zenélés pedig a hitvallásom is egyben. Ha visszatekinetek az elmúlt évtizedekre, akkor alig tudom felsorolni mindazon ajándékokat, amiket a „musica sacra“-n keresztül kaphattam. Sok-sok örömteli közös zenélést, éneklést, léleképítő testvéri beszélgetéseket...

Mi volt számodra a legemlékezetesebb eddigi szolgálatodban?

Nehéz kérdés, sok mély nyomot hagyó szép élményem van. Ide tartozik természetesen első „kántorizálásom” izgalma – 11 éves voltam –, amikor biztonssággal még csak két-három korált tudtam lejátszani, de emléithetném német ösztöndíjamat is, amikor 17 évesen a westfáliai Evangélikus Egyházze-nei Főiskolán Arnold Schönstedt professzor úrnál tanulhattam orgonálni.

Nagyon sokat jelentettek, s jelentenek most is a gyülekezetünkben idestova 20 éve megrendezésre kerülő adventi-, húsvétváró- (korábban pünködsi) egyházzenei áhitatok. A legmélyebb, s legnagyobb örömöm – ebben persze édesanyaként is benne vagyok – mégis mindezen felül az, hogy gyermekeimmel együtt szolgálhattam, s szolgálhatok. Ezt életem egyik legnagyobb kiváltságának tartom...

Az ÚrIsten tartson meg ebben nagyon sokáig!

Evangelikus Kántorképző

1947 óta folyik itt kántorképzés. A kántor-tanítói állások pártállami megszüntetése idején gyülekezeteink organista nélkül maradtak. Ezért kellett minél gyorsabban elkötelezett egyháztagsokat kiképezni az egyházzenei szolgálat ellátására. Ezt az intézetet évtizedekig a már korábban említett, különös kisugárzású Kiss János missziói munkás vezette. A kántorképző legnagyobb hatású tanára és a zenei ügyekért felelős igazgatója pedig Trajtler Gábor organaművész-lelkész volt. Ő egészen 1998-ig tanított ott. Több mint egy évtizedig volt az intézet vezetője és gondnoka Milán Gábor, aki az átmeneti idők után újra biztonságos pályára állította a Mandák Ottont. Jelenlegi igazgatója Dr. Bence Gábor egyházzeneész.

Ebben az intézetünkben most is a következő tantárgyakat tanítják: egyházi ének, liturgia, szolfézs és zeneelmélet, orgonaismeret, orgonajáték. A tanfolyamok végén hivatalos vizsga keretében számolnak be hallgatók előrehaladásukról, és ilyenkor pályázhatnak az Ev. Egyház által elismert kántori fokozatok valamelyikének megszerzésére. Az intézet által meghívott vizsgabizottság háromféle bizonyítványt adhat ki: 1) segédkántori bizonyítványt alapfokon biztonsággal gyülekezeti ének kíséretre képes jelölteknek; 2) kántori bizonyítványt megbízható pedál- és manuál-játékkal bíró jelölteknek, akik könnyebb pedálos orgonaművek előadására is képesek; 3) kántori oklevelet olyanoknak, akik minden tantárgyból elvégezték tanfolyamaik anyagát, önálló gyülekezeti kántori szolgálatra bocsáthatóak és képesek tudatos zenei munkával a további önművelésre is. Az Intézet fennállása óta összesen több mint 140 kántori oklevelet adott ki.

„Úgy fogadd be a testvért, mint Krisztus Tégedet” (EÉ 447)

Ez volt a mottója a Fejér-Komáromi Egyházmegye 2015. július 26. és augusztus 1. között megrendezett Ifjúsági táborának. Eddig minden évben a nagyvelegi kastély adott otthont a táborozóknak, azonban Idén a csákvári parókián gyűltünk össze.

Pohtosan 50 évvel ezelőtt, itt Csákváron, a Vértes hegység lábánál szervezték meg az első táborot. A mostaniban körülbelül negyvenen vettünk részt, akik az egyházmegye különböző településeiről érkeztek.

Reggeli és esti áhítat, közös éneklés, csoportos beszélgetés, sportolás, fórumbeszélgetés, éjszakai túra, kirándulás tette színessé a hét programjait. A tábor aktív résztvevője és szervezője, most is – mint az első tábornál 50 éve(!) – Sztruhár András, az orosz-lányi evangélikus gyülekezet felügyelője volt, aki mellett Mészáros Tamás nemcsak a csákvári gyülekezet felügyelőjeként a „házi-gazda” tisztét töltötte be, de mint a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületünk felügyelője is, támogatta jelenlétével a táborot.

Bencze András székesfehérvári evangélikus lelkész az esti áhítatok alkalmával osztotta meg velünk gondolatait, ébresztve bennünk a testvéri szeretetet és a befogadás fontosságát. Nagy Gábor sári evangélikus lelkész, a szervezésért volt felelős és a záró istentiszteleten szolgált közöttünk.

A hét során a befogadásról esett szó a csoportos és fórumbeszélgetéseken. Az élet minden területén felvetett kérdéseket ez a téma, nagyon sok-

színű és érdekes előadások és vélemények hangzottak el.

Simon András: A kegyelemről című írásában olvashatjuk: „Győzzön szívünkben az irgalom, amely képzelte nagyságunkban nem ostromozza, hanem inkább szánja a felfuvalkodottakat, viszont lehajol az elesettekért, hogy erőtlenségüket átélve osztozzon velük Krisztusban.”

Évről évre nagy öröm a régi kedves ismerősökkel találkozni, tapasztalni, hogy hasonlóan gondolkozunk és milyen jó közösségben lenni egymással. A szervezők az egyházmegye valamennyi településéről szeretettel várják az újonnan és régebben konfirmált fiatalokat a következő évben is!

Sziklai Ágnes
gyógypedagógus

Amikor a mennyasszony otthagyja a vőlegényt...

Gondolatok a keresztény egyház jelenéről, jövőjéről

A nagy zsinati teológus, **Karl Rahner** már kevéssel a II. Vatikáni Zsinat (1962-65) után „tél” egyházzal beszélt. Amikor pedig ő kapta meg először a Romano Guardini-díjat, az 1970. március 18-án Münchenben megtartott ünnepségen, vette a bátorságot, hogy a püspökök „Intézményesült gondolkodásmódját (...) feudális, udvariatlan és paternallista” mentalitásként jellemezze. A püspökök ugyanis – két kivétellel – arra sem méltatták a „Memorandum a papi nőtlenséggel kapcsolatos vitáról” című dokumentumot, amelyet ő fogalmazott és más teológusok is aláírtak, hogy visszalgazolják kézhezvételét. Jelen írás mégsem a cölibátussal, hanem az Egyházzal, a Krisztusban hívők láthatatlan közösségének jelen helyzetével kíván foglalkozni.

Karl Rahner 1984-ben halt meg, a télidő reménytelenségében, sajnos nem ért meg új tavaszt egy új pápa vezetése egyházban. S ha most még élne, vajon mit szólna Egyháza állapothoz negyedszázaddal később? Sokan reménykedtek, hogy az ezredforduló majd nagy változásokat hoz, s Krisztus egyházában a „fagyos tél” után beköszönt a tavasz. A a megújulás tavaszi csodája azonban elmaradt, sőt azóta is elmaradni látszik. Ki kell mondani: az egyház beteg.

Mitől beteg az Egyház?

A protestánsok félmilliárdos táborában sokan gondolják úgy, hogy csak a katolikus Egyház „gyengélkedik”, de ez sajnos nem így van. Az igazság az, hogy a kereszténységet számos „titkos féreg” rágja – belülről! Ha már lenne pontos diagnózisunk, akkor könnyebb lenne a dolgunk, de egyelőre még csak a tünetek felismerésénél tartunk, s próbáljuk ezek alapján megérteni a mélyebb összefüggéseket.

A kérdés ugyanakkor igen egyszerűen is megválaszolható – az Egyház azért beteg, mert nem krisztusi –, de ezzel a definíció-pontosságú megállapítással még nem jutunk előbbre, mivel: emberből vagyunk. Ez okból emberi módon, reménységgel teli hittel, de racionálisan is át kell gondolnunk az Egyház jelen, optimizmusra többnyire okot nem adó helyzetét a világban! Az első, s talán mindent átfogó gond:

A keresztények identitásválsága

Sokan gondolják úgy (főleg politikusok), hogy az Egyház, az a társadalom mindenkori támasza, segítője, az örök emberi értékek őrzője és közvetítője... az is, de elsősorban nem csak az! Más az egyház „opus propriuma/legfőbb munkája”! Vagyis:

*Az ekklezológén neurózisok legsúlyosabb következménye az, hogy a „hívó”/beteg egy kiszámíthatatlan, haragos Istent vizionál, akinek örökké a bosszún jár az esze, egy olyan Istent, akitől félni kell... Egy ilyen Isten senki sem lesz képes „teljes szívéből és teljes lelkéből” szeretni, ahogyan azt a Biblia kívánja.

nem azért van a Krisztus Egyháza, hogy amit az önző hitványok ‘odapiszkítanak’ a társadalom asztalára, azt a felebaráti szeretet jegyében az egyház intézményesített formában újra és újra eltakarítsa!

Az egyház alapsejtjei – a nevükben is benne van – a hitközségek. Azaz nem szociális projektek vagy történelmi hagyományok megőrzése végett szerveződnek egybe, hanem az ISTEN-HIT miatt, mert hitük, azaz létük/életük nagy egzisztenciális, ún. „végső” kérdéseire közösen válaszokat keresnek. A diakóniai munka, s az egyház számos nagyon fontos munkaága valójában pedig csak „melléktermék”, egyfajta hitelesítő védjegy, hogy a jót, a szépet, az emelőt, a növelőt, az építőt, az üdvözítőt „istenit” keresik/kívánják/akarják.

Azaz: a hívó emberek elsősorban nem azért jönnek a templomokba, mert alkoholistákat, drogosokat, deviánsokat, s a közösségre veszélyes agresszív asszociálisakat akarnak megnyerni az „ügynek”, hanem azért, mert érdekli őket (sőt, szabadidejük jelentős részét erre áldozzák!) a fizikai létén túli „világ” – értsd: Isten világa. S ezért a lehetőségért hajlandóak az egyházat még adózott forintjaikból is támogatni... Magyarul, ezt régen úgy mondták: keresik

az üdvösségüket. S ha ebben az Egyház nem nyújt segítséget, akkor az csupán egy jószándékú (persze ez sem lebecsülendő, sőt!) emberi közösség. Az Egyház célja tehát az üdvösséget, az Isten országát keresők segítése, tanácsolása, ami nem más, mint a Krisztus URunk tanításának (egy jobb, igazságosabb, emberibb társadalomkép) továbbadása, megértetése. Ez az Egyház számára minden korban komoly szellemi kihívás, de a mostaniban különösképpen is. Az Isten vándorló népe (communio viatorum/úton levők közössége) azonban odaért egy olyan autópályához (tudományos-technikai forradalom), melyen tömegek „utaznak”, s ha az egyház nem akarja az út széléről nézni a száguldó világot, akkor valami modernitást neki is el kell fogadnia. Tény, hogy soha ennyi kommunikációs eszköz nem volt az egyházak kezében, s valahogyan még sem tudják ezeket ügyesen/bölcsen/hatásosan használni. Persze könnyebb ítéletet mondani: „az egyházi vezetés a hibás!” –, de bármekkora igazság is ez, a kimondása még nem hoz rögtön megoldást... Annyi bizonyos: az igehirdetők nem mindig arról beszélnek, amiről kellene!

„Hat napig láthatatlan...”

a hetedik nap pedig érhetetlen.“ Sajnos sok igehirdetőre ma is igaz ez a régi megállapítás. Azt azonban ki kell mondanunk, hogy egy átlagos keresztény igehirdetésnek mostanság nemcsak a teológiai színvonala igen alacsony (ezen azt értem, hogy az elhangzó prédikációnak a legtöbbször, nem sok köze van a felolvasott ígéhez, többnyire az élményt keresi, a tanítást hanyagolva!), de sokszor retorikai értelemben is érthetetlen, rendezetlen, és ezért végeredményében mérhetetlenül unalmas.

Pedig egy jó beszédnek el kellene gondolkodtatnia, tanulságot/tanítást kellene közvetítenie, s nem utolsó sorban még gyönyörködtetnie is kellene. Jóllehet nem minden pap, prédikátor, lelkész ‘szépíró’, de ha az igehirdető nem törekszik – Pál apostolhoz hasonlóan: „nem sanyargatja meg magát, hogy szolgálatra alkalmassá váljék” – vagyis az értelmesen felépített „szent-beszédekben” a hétköznapi gondolatvilágból nem igyekszik kiemelkedni, akkor nincs sok esélye a Szentléleknek, hogy az emberi igehirdetés szakrálissá váljon. Ha nincs szakralitás, akkor a lélek unalmában elalszik, vagy gondol egyet... s továbbáll!

S, aki az egyházából kilép, az rítván lép vissza...

De miért is fogyatkozott meg minden hazai keresztény egyház – az elmúlt 10 év alatt 30%-al? Elsősorban azért, mert egy átlag-felvilágosult ember már nem hajlandó „bevenni”, s megrágtatlanul lenyelni

azokat az évszázadokon át hangoztatott dogmatikus tanításokat, egyházi szlogenekeket, melyek az igazság csak egy szelet-kéjét kínálják.

A mindenkori Istent kereső ember az adott kor szellemi-kulturális szintjén, a befogható, a megérthető teljes igazságot akarja hallani! A szent-beszéd tehát ne csak szép legyen, „lelki“, de igaz is...

Mindemellet, ki kell azt is mondanunk, hogy az ige megélésének azok a hétköznapi formái, amik ezelőtt akár 50-60 évvel is még élhetően működtek, azokat mára meghaladta a kor. Természetesen egy hétköznapi zajától távol eső, zárt, kolostori/testvéri közösségben még konzerválható az effajta lelkiesség, de ebben a mostani, teljesítményorientált, média-függő világban élő autonóm ember számára gyakorlatilag megvalósíthatatlan.

Misszió, misszió...

Talán nincs még egy szó, amit ennyire kifordított a világ jelentéstartalmából. A misszió, azaz küldetés régen valami közösségi fontosságot, nemeset jelentett, s aki részt vállalt ebben, annak az kiváltságot jelentett. Ma a misszió fogalmába belefér az is, hogy „humanitárius okokból“ (ez igen gyakran fedőneve az egyéni érdeknek!) tömegeket ölnek meg... A misszió sikere pedig mindig szentesíti az eszközt! Nem úgy az Isten országában. Ott a cél csakis etikus eszközökkel érhető el: nem erőszakkal, hanem szeretettel.

Sokan a gyülekezetek fogyását annak tudják be, hogy kevés a misszióra elkötelezettek száma. Ezért aztán tartanak mindenféle továbbképzést – mindenféle szinten (gyülekezeti, közegyházi, felekezeti), s mindenféle formában, mindenkinek... Az eredmény valamilyen mégsem akar látszódni... Nemcsak a falusi, de a városi gyülekezetek templompadjai is egyre konganak.

A misszió elsősorban tanítás, s az ige figyelmeztet: „*Testvéreim, ne akarjatok nagyon sokan tanítókká lenni. Tudjátok meg, hogy ezzel csak annál súlyosabb ítélet vár rátok Hiszen úgyis sok dologban vétünk mindannyian.*” (Jak 3,1-2a)

Aki pedig pap (régén episzkoposznak, azaz püspöknek hívták az adott város papját/püspökét) az éljen is papként... Az ige erre hívja fel a figyelmet: „*Igaz beszéd ez: aki püspökségre törekszik, magasztos dolgot kíván. A püspöknek ugyanis kifogástalannak, egyszer nősülnie, józannak, megfontoltnak, tisztességesnek, (szemérmesnek), vendégszeretőnek, tanításra termettnak kell lennie. Ne legyen iszákos vagy erőszakoskodó, hanem megértő, ne veszekedő, sem kapzsi. Saját házában legyen jó gazda, aki gyermekeit fegyelemre és teljes tisztességre fogja. Aki ugyanis tulajdon házában nem jó gazda, hogyan is tudná gondját viselni Isten egyházának? Újonnan megtért se legyen, hogy föl ne fúvalkodjék, s az ördög sorsára ne jusson.*”

A kívülállók előtt is jó híre legyen, hogy meg ne szólják és az ördög csapdájába ne kerüljön.“ (1 Tim 3,1-7)

A Krisztus-eladás stratégiai próbálkozásai (1980-as évektől tapasztalható ilyen: az Egyház, mint egy jó kereskedő igyekszik elébe menni az „igényeknek“) helyett egyszerűen csak élni kellene az evangéliumot: családban, s gyülekezetben.

Ki kell mondanunk azt is, hogy „nyugati“ lutheránus testvéreink túllőttek a célon! A nagy igyekezetben, hogy minél több ember integrálódjon az egyházba, világibbakk lettek a világiaknál! Az egyház saját magát szekularizálta, amikor igent mondott az azonos neműek egyházi házasságára, amikor az értékek megóvása helyett engedett a liberális korszellemnek.

Sokan „nem látják a fától az erdőt“. *Nem az Egyháznak van baja a homoszexualitással, hanem a homoszexuálisoknak az Egyházzal!* A hívők között mindig is voltak, vannak és lesznek olyanok, akik saját nemükhöz vonzódnak, a gond csak az, ha a többség-akarta teremtetségbeli jó rendet, egy kisebbség akarja megreformálni! Nem a családfogalmat kell kiforgatni jelentéstartalmából, hanem a fejekben kellene végre rendet teremteni, hogy mire is szerveződött/teremtett a család, s mit adhat, ha annak jó rendjét tiszteltben tartják... Az egyháznak, az egyháziaknak, a híveknek tehát mintát kellene közvetítenie! De:

Mennyire Iránytű az Egyház?

Annaira, amennyire az egyes embernek életvezetési segítséget, megoldást is tud felmutatni. Szép lassan már mindenfelé foglalkozik az egyház – környezetvédelemmel, politikával, integrációval, kulturális felzárkóztatással –, jóllehet az egyház nem szociális munkásokat akar kiképezni, hogy még hatásosabban dolgozhassanak az önkéntesek a társadalomért, hanem egybe kívánja gyűjteni azokat, akik Isten országát (lélekben és igazságban) építeni akarják. Lélekben, tehát misztikusan önmagukban, s igazságban, azaz a jócselekedetek gyakorlásában a saját környezetükben. Ha az egyház minden-

hová szórja a kegyelmi gyöngyeit – politikai mozgalmak, kurzusok mellé szegődve – akkor elveszíti azt a vonzását, ami egyházzá teszi a hívek közösségét.

A hitélet elsősorban az önkéntességről szól

Ha valaki csak azért jár templomba, hogy a legvégén (temetésekor), a lelkész őt is üdvöztse – ami általában a mindent elfedező isteni szeretet jegyében szertartási-garanciával meg is történik –, az ilyenfajta hitnek nem sok értelme van. Az élő hit nem arról szól, hogy valaki mennyire akarja-kívánja-szeretné az örök életet, hanem arról, hogy felfedezte, mit is jelent az Isten-ajándékozta élet lehetőségével élni – a halál előtt!

Ennek a felfedező-útnak az alapja a kultúra (latinul *cultura*, a *colo*, *colere*, azaz „művelni“ igéből származik; eredetileg a föld megművelését jelentette). Ez nem azt jelenti, hogy az adott gyülekezet „kulturház“-ként működik, de mindenféleképpen a kultúra háza is kell hogy legyen. Megjegyzendő: az is volt(!), hiszen protestáns őseink a templomaik mellé iskolát is építettek akkor(!), amikor még nem volt általános tankötelezettség*.

A hit kibontakozásához szükséges „a kultúra játéktér“ (D. Bonhoeffer), aminek kialakításában az egyházi személyek elkötelezettsége (*vocatio interna*) alapvetően meghatározó, de nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy kultúránkban mit képviselünk: a szószéken éppenúgy, mint a magánéletben; krisztocentrikus lutheránus tradíciót avagy hagyományt-eltető neoprotestáns élménykereszténységet?

„Akkor mégis ki a hibás?”

– teszik fel sokan a kérdést. Könnyű lenne a felelősséget a püspökökre, teológiai tanárokra, egyházi vezető emberekre hárítani – elvégre ők is csak abból tudnak tervezni, ami van, s azokkal tudnak számolni, akik szolgálatba kívánnak állni... Ők pedig egyre kevesebben vannak!

Mára ugyanis veszített vonzásából a lelkési pálya; s ennek nem csak az az oka, hogy az élet más területén jobban tudnak érvényesülni a hívó fiatalok, hanem az is, hogy már nem tudnak teljes egészében azonosulni mindazzal, amit az Egyház képvisel. Így nem kívánnak keltezőként asszisztálni az aktuálpolitikának,

Báró Eötvös József (Vallás és Közoktatási Minisztérium, a kultusztárca vezetője) új törvényjavaslata 1868. június 23-án került a képviselőház elé, s - hosszas parlamenti vita után - csak december 15-én szentesítette a király. Ezzel megszületett Magyarország első népoktatási törvénye, az 1868:38. tc., mely „pénzbüntetés terhe mellett kötelezett minden szülő, hogy gyermekét hat éves korától tizenkét éves koráig iskolába járassa. Ettől kezdve lépett érvénybe Magyarországon az általános iskolakötelezettség (más szóval tankötelezettség). Kiemelkedő jelentőségű törvény ez a magyar népoktatás történetében. A maga nemében Európa több más országát megelőzte: Pl. Angliában 1870-ben, Olaszországban 1871-ben fogadták el törvényt az általános tankötelezettségről.) Eötvös tehát községi iskolák létesítését csak ott rendeli el, ahol nem működnek egyházi népisiskolák.

s nem akarnak véget-nem-érő szociális munkában sem felőrlődni (ez egyébként is egy külön hivatás!); nemkülönben az egyházi szociális munka az mindig lélekmentést célzó diakónia(!); de nincsenek meg azok a keretek és kiszámítható távlatok sem, melyek lehetőséget nyújtanának, hogy ne csak megbízható, kultuszi „jómunkás emberek” legyenek, hanem az intellektuális lét szabadságát ismerő és azt naponta megélő lelkészek, akik beavatottak a lélek titkaiba is, hogy Istenhez vezessenek. A lelki munka azonban igen sokszor harc, melyben olykor veszteségeket (ez a tanulás ára!) is el kell viselni.

Ecclesia militans

– azaz „küzdő egyház” vagyunk. Krisztus Egyháza hitünk szerint a szentek közössége (mert Istenhez tartozunk), de bizony nem szent emberekből áll. Törékeny, olykor-olykor elerőtlenedő, gyarló, s a jót könnyen elmulasztó EMBER-ekből.

Így harcolunk nap mint nap világgal és önmagunkkal, s ebben a küzdelemben csak egyetlen fegyverünk van: az igehirdetés, melynek alternatív formája a testvéri beszélgetés. Az igehirdetés vagy a „consultatio fratrum et colloquium/a testvéri beszélgetés” azonban nem a megoldás jól bevált „receptjének” mechanikus továbbadása, hanem az önvizsgálat, a tanulás „áron megveendő drága alkalmá”.

Mi tehát a megoldás, hogy ne fogjunk tovább?

Emberi szemmel nézve: a teológiai megújulás. A Szentírás régi képeiben fel kell ismernünk a mindig aktuális, közösségmegtartó, egyéni életvezetést segítő örök isteni üzenetet. Ha csak a formákat őrizzük, de nem tudjuk, hogy azok minek a szimbólumai, akkor szép lassan értelmét veszítve, jobb esetben csak díszítő-elemmé válik maga a kereszt is. Márpedig a kereszt titka sokkal nagyobb! Be lehet szorítani az Istent a kanonizált íráskor betűibe, de ennek a vége maga a vég! Ugyanakkor lehet esélyt adni a Léleknek is, hogy munkálkodjék közöttünk, s megérthessük, hogy Isten nem kárhozatra, hanem ÉLETRE teremtett minket.

A teológia 21. századi megújulása nem lehet, s nem is kell hogy kvantum-ugrás legyen, sokkal inkább folyamata a „semper reformari”-nak, azaz annak a megélése, hogy folyamatosan meg kell újulnunk. Az egyház akkor marad meg, ha nem kinyilatkoztatja (Verkündigung) az igazságot, hanem elbeszéli (Erzählung).

A krisztusi tanítás hiteles újra-elmondása – viva vox evangelii/élő szóval elmondott jó hír – közben az egyházi struktúra az emberi léleknek időt és teret ad, hogy a Szentlélek titokzatos módon elkezdje és bevégezze a munkáját: elhívjon, megerősítsen, s megtartsa.

fm

Istenről – Istennel a tatai edzőtáborban

Július végén Istenhívő, Istenfélő és Istenkereső fiatalok lepték el a Tatai Edzőtábor minden zeg-zugát. Közel 3000 fiatal, köztük 500 önkéntes töltött közel egy hetet Isten és egymás közösségében, szerte az országból, sőt, a világból.

Bízom benned! Te miben bízol? – állt sok száz fiatal pólójának egyik és másik felén a 7. Csillagpont Református Ifjúsági Találkozón.

Igazi ökumenikus találkozó volt ez, ahova gyülekezetünkben is többen ellátogattak. Hálátelt szívvel gondolok vissza a napkezdő áhítatokra, amelyben dicsőítettük Istent, hallhattuk igéjét és munkálkodásának gyümölcsseit. Öröm volt látni, ahogy ez a sok száz fiatal később egy emberként igyekezett a tábor sarkába a reggeli előadásra, amely minden alkalommal a Bizalom témája köré épült. Az itt szerzett gondolatokat kiscsoportokban ízlelgettük tovább, ki-ki a saját korosztályában. Tartalmas, Istentől áldott beszélgetésekben vehettünk részt.

A „Nem az a kérdés, hogy bízol-e, hanem hogy kiben és miben bízol” megvitatásától a csalódások „kibeszélésén” át jutottunk el annak átgondolásához, hogy hol tartok én magam most a bizalom folyamataiban. Hogy mi kell ahhoz, hogy mégis, mindenek ellenére bízzak? Istennel, másokban, magamban. Ki-ki a saját életében találhatja meg a válaszokat.

Újdonsült megéléseit mindenki a saját személyiségéhez illően előadásokban, közös éneklésben, klasszikus és könnyűzenei koncerteken, imádságokban, beszélgetésekben, kihívást jelentő Bibliai feladatokban, a természetben vagy éppen sportprogramokban vihette tovább a délután és este folyamán és tapasztalhatta meg Isten csodálatosan sokszínűre alkotott és nekünk adott világát.

Rám a börtönben megtértek bizonyosságtétele tette a legnagyobb hatást. Istennel nincs lehetetlen! Napról-napra egyre mélyebb meggyőződéssel énekelhettük együtt:

**„Jó az Úrban bizakodni,
Jó az Úr.
Remélj és bízz Benne!
Jó az Úr.”**

SZA

Kedves Testvérek!

Hosszú forró hetek után érkeztek a kellemesebb napok, melyek egyértelműen az Ősz közeledtét jelzik. Gyorsan tovaszállt a Nyár, s amikor e sorokat írom, gyermekeink a vakáció utolsó napjait élvezik. Mindjárt elkezdődik az új tanév, sok-sok új feladattal. Kihívások azonban nem csak számukra, nekünk is adatnak.

Jövőre már Isten kegyelméből 2016-ot írhatunk, mely elő-éve, főpróbája is lesz a reformáció 500-dik évfordulójának. Mindenütt a világon, ahol evangélikusok élnek, igyekeznek majd méltóképpen megemlékezni a félezeréves lutheránus múlt nehézségeiről és sok-sok eredményéről, s ebből nem szeretnénk kimaradni mint gyülekezet, mi tataiak sem!

A 2016-os esztendő azonban különösen is fontos számunkra, hiszen a Tatai Evangélikus Gyülekezetet 1926-ban alapították. Szeretnénk ezt a 90-dik születésnapot méltóképpen megünnepelni, ezért már most kérem a testvéreket, hogy készüljünk erre! Erkölcsei és egyben hivatásbeli kötelességem is, hogy gyülekezetünk legújabbkori, történelmi viharokkal sújtott történelmét megírjam – legutóbbi összefoglalót /amit évek óta keresek! / még Plahy Lajos lelkész írta meg valamikor az 1950-es évek végén –, melyhez szükségem van a Testvérek támogató segítségére is! Kérem mindazokat, akik tudnak evangélikusokról, akiknek birtokukban vannak fényképek a tatai evangélikusok 20. századi eseményeiről, hogy elérhetőségüket közöljék velem. Szeretnénk minnél több helyi dokumentumot összegyűjteni, azokat digitalizálni, hogy könyv formájában is megmaradhasson forrásértékűen az elmúlt 90 esztendő! Mivel az elmúlt több, mint fél évszázad – 1963-2016-ig terjedő időszak – egybeesik két lelkészcsalád (Nagy-Frankó) tatai történetével is, ezért fontos számomra, hogy lehetőleg minél több jelentős eseményről forrásértékű közléseket szerezzek. Ha valaki tehát tud valamivel szolgálni, hogy minél többényt tudjunk rögzíteni gyülekezetünk elmúlt 90 évéről, annak együttműködését előre is nagy tisztelettel köszönöm!

Testvéreknek szép nyárutót, izgalmaktól mentes tanévkezdést kívánok, s Mindenkire Isten gondviselő, megtartó kegyelmét kérem!

Alkalmainkra mindenkit szeretettel várunk. Jöjünk, s hívogassunk másokat is!
Erős vár a mi Istenünk!”

Frankó Lajos